

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานี จากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย	นายอักษรพร อ่อนยอ
หน่วยงาน	โรงเรียนเทศบาลบูรพา สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ปีที่ทำวิจัย	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2) หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานี จากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบันวิชาประวัติศาสตร์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แบบแผนการวิจัยคือแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและทดสอบหลังเรียน (The One-Group Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน จำนวน 6 เล่ม (2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน จำนวน 40 ข้อ ที่มีค่าความยากระหว่าง 0.34 – 0.74 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.28 – 0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.791 (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 เล่ม ระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.18)
2. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 6 เล่ม ได้แก่ 1) การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี 2) การแบ่งหัวเมืองต่างๆ 3) การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 4) ภูมิหลังด้านโบราณคดี 5) ประเพณีแห่เทียนพรรษา 6) อุบลราชธานีในปัจจุบัน มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.47/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานี จากอดีตสู่ปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.14)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องจังหวัดอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน

วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่ม 1

การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี

นายอัคราทร อ่อนยอ

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ: ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล

สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้อื่นๆ และที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติหรือมนุษย์ได้สร้างขึ้น สำหรับหนังสืออ่านเพิ่มเติม รายวิชา ประวัติศาสตร์ ชุด เล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน เล่มที่ 1 เรื่อง การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วย ตนเอง ตลอดชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบองค์ความรู้เองซึ่งครูเป็นผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ประสบผล สำเร็จได้ ซึ่งสื่อการสอนที่จะตอบสนองหลักการดังกล่าวมีหลายประเภท หนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มนี้เป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และครูสามารถใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ในการสอนซ่อมเสริมหรือใช้ในการสอนแทนครูที่ไม่มาหรือใช้ประกอบการสอนของครู ในชั้นเรียนและสามารถให้นักเรียนใช้ศึกษานอกเวลาเรียนได้อีกด้วย ผู้จัดทำได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ผู้จัดทำหวังอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและนักเรียนผู้ที่สนใจต่อไป

อักษรพร อ่อนยอ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ปก	1
คำนำ	2
สารบัญ	3
คำชี้แจง	4
คำแนะนำสำหรับครู	5
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	6
มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	7
แบบทดสอบก่อนเรียน	8
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน	10
ประวัติเมืองอุบลราชธานี	11
แบบฝึกหัดที่ 1	18
แบบฝึกหัดที่ 2	19
แบบฝึกหัดที่ 3	20
แบบทดสอบหลังเรียน	22
กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน	23
ภาคผนวก	24
บรรณานุกรม	29

คำชี้แจง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน
รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ได้จัดสร้างขึ้นโดยกำหนดตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดซึ่งผู้เรียน
สามารถศึกษาเนื้อหาและประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยมี
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบฝึกหัดสำหรับทบทวนพร้อมทั้งมีการเฉลยคำตอบ
โดยกำหนดเนื้อหาเป็น 6 เล่ม ประกอบด้วย

เล่มที่ 1 การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี

เล่มที่ 2 การแบ่งหัวเมืองแบบต่างๆ

เล่มที่ 3 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง

เล่มที่ 4 ภูมิหลังด้านโบราณคดี

เล่มที่ 5 ประเพณีแห่เทียนพรรษา

เล่มที่ 6 อุบลราชธานีในปัจจุบัน

คำแนะนำสำหรับครู

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน เล่มที่ 1 การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ครูแจกหนังสืออ่านเพิ่มเติมและชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ให้นักเรียนทราบก่อนลงมือทำกิจกรรม
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการก่อตั้งเมืองอุบลราชธานีเพียงใด
3. ครูให้นักเรียนศึกษาและทำแบบฝึกหัดท้ายเล่ม เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนและเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง
4. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดดูว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังเรียนมากน้อยเพียงใด
5. ครูสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางการเรียนของนักเรียนและบันทึกผล
6. ครูตรวจคะแนนและบันทึกผลลงในแบบบันทึกเก็บคะแนนการทำกิจกรรมการเรียนการสอนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้
7. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบและชมเชยนักเรียนพร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติม

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด เล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน
วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ ศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

ศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนฟังคำแนะนำในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม
2. นักเรียนศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้เข้าใจ
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูว่ามีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ
4. ตรวจสอบคำตอบจากเฉลย นักเรียนไม่ควรเปิดดูเฉลยคำตอบก่อน ควรมีความ
ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และบันทึกคะแนนก่อนเรียน
5. นักเรียนศึกษาเนื้อหาอย่างตั้งใจตามลำดับขั้นตอน และทำกิจกรรมเสริม
การเรียนรู้ท้ายเล่ม
6. ส่งผลงานการทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้จากหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้
เพื่อให้ ครูตรวจและบันทึกผล
7. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ ด้วยความ
ตั้งใจ และซื่อสัตย์
8. ตรวจสอบคำตอบจากเฉลย บันทึกผลคะแนน นำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับ
คะแนนก่อนเรียน
9. เมื่อทำกิจกรรมครบแล้ว ให้นักเรียนส่งหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามกำหนดเวลา
และให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ผลการเรียนรู้

1. สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย
2. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล
3. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายและให้เหตุผลในการก่อตั้งเมืองอุบลราชธานีได้

สาระสำคัญ

การก่อตั้งเป็นพื้นฐาน หรือการสร้างหลักปักแหล่งฐานให้มีความเชื่อมั่นในการคงสภาพที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง มีแหล่งอารยธรรมที่เป็นปึกแผ่นให้ได้รับการยอมรับ เพื่อให้มีการดำรงชีวิตและการดำรงไว้ซึ่งประวัติศาสตร์ของการก่อตั้ง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วกาเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

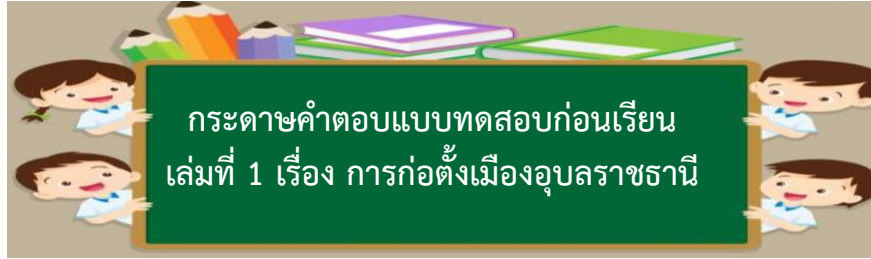
- บิดาของพระประทุมวรราชสุริยวงษ์ หรือท้าวคำผง คือผู้ใด
 - พระวอ
 - พระตา
 - พระเจ้าสิริบุญสาร
 - หลวงไชยกุมาร
- พระตาตั้งเมืองขึ้นใหม่หลังจากที่ย้ายไพร่พลครอบครัวมาจากเวียงจันทร์ชื่อเมืองอะไร
 - เมืองหนองบัวลำภู
 - เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบาน
 - เมืองอุบลราชธานี
 - นครจำปาสัก
- เมื่อขาดผู้นำคือพระตาเนื่องจากถูกประหารชีวิตผู้ใดขึ้นเป็นผู้นำไพร่พลครอบครัวต่อไป
 - พระวอ
 - ท้าวฝ่ายหน้า
 - ท้าวคำผง
 - ท้าวทิศพรหม
- หลังจากที่พระตาถูกประหารชีวิตแล้ว ผู้นำไพร่พลได้อพยพครอบครัวไปอยู่ที่ใด
 - นครราชสีมา
 - นครพนม
 - เมืองอุบลราชธานี
 - นครจำปาสัก
- พระประทุมวรราชสุริยวงษ์ หรือท้าวคำผง ได้ขึ้นเป็นผู้นำครอบครัวไพร่พลต่อจากผู้ใด
 - พระวอ
 - พระตา
 - ท้าวฝ่ายหน้า
 - ท้าวทิศพรหม

6. เมื่อพระประทุมวรราชสุริยวงษ์ หรือท้าวคำผง ขึ้นเป็นผู้นำครอบครัวไพร่พลแล้ว ได้อพยพไปที่ใด
 - ก. บ้านท่าบ่อ
 - ข. บ้านห้วยแจระแม
 - ค. บ้านสิงห์ท่า
 - ง. บ้านเวียงดอนกอง
7. หลังจากปราบอ้ายเชียงแก้วแล้ว ผู้ครองเมืองนครจำปาศักคือใคร
 - ก. พระยาไชยราชสุริยวงษ์ขัตติยราช
 - ข. พระยาสุรเดชวิเศษฤทธิ
 - ค. พระประทุมวรราชสุริยวงษ์
 - ง. พระยาสุโผ
8. เดิมที่ตั้งของเมืองอุบลราชธานีตั้งอยู่ที่ใด
 - ก. บ้านท่าบ่อ
 - ข. บ้านห้วยแจระแม
 - ค. บ้านสิงห์ท่า
 - ง. บ้านเวียงดอนกอง
9. เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ปัจจุบันคือจังหวัดใดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ก. จังหวัดหนองบัวลำภู
 - ข. จังหวัดหนองคาย
 - ค. จังหวัดอุบลราชธานี
 - ง. จังหวัดบึงกาฬ
10. ผู้ประทานนาม “พระประทุมวรราชสุริยวงษ์” แก่ท้าวคำผง คือผู้ใด
 - ก. พระเจ้าองค์หลวงไชยกุมาร
 - ข. พระเจ้ากรุงธนบุรี
 - ค. พระเจ้าสิริบุญสาร
 - ง. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ชื่อ ชั้น เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนเต็ม	ผลการประเมิน	คิดเป็นร้อยละ
ตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0	10		

ผู้ตรวจ.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประวัติเมืองอุบลราชธานี

ประมาณ พ.ศ. 2310 อันเป็นปีสุดท้ายของกรุงศรีอยุธยา ท้าวคำผงและเครือญาติอันประกอบด้วยพระตาผู้เป็นบิดาและบุตรชายอีก 3 คน คือ ท้าวคำผง ท้าวฝ่ายหน้า ท้าวทิดพรหม และพระวอผู้เป็นน้องพระตาและบุตรของพระวออีกหนึ่งคน คือท้าวกำ ทั้ง 6 คน เป็นกลุ่มผู้นำของประชาชนชาวนครเวียงจันทน์จำนวนหนึ่งที่ยอมรับนับถือให้พระตาเป็นหัวหน้า ขณะที่ทางกรุงศรีอยุธยากำลังทำสงครามกับพม่าที่นั่น ที่นครเวียงจันทน์ก็เกิดเหตุการณ์วุ่นวายเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องเพราะพระเจ้าองค์หล่อผู้ครองนครเวียงจันทน์ ถึงแก่พิราลัยโดยไม่มีผู้สืบราชสมบัติ สนับสนุนพระกุมารองค์หนึ่ง (ไม่ทราบชื่อ) ซึ่งเคยไปอาศัยอยู่กับพระตาเพื่อหนีภัยการเมืองอยู่ระยะหนึ่งขึ้นเป็นผู้ครองนครเวียงจันทน์ทรงพระนามว่า “พระเจ้าสิริบุญสาร”

ประตูดัชย

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

หลังจากนั้นแล้วพระเจ้าสิริบุญสารก็ทรงแต่งตั้งพระอนุชา (ซึ่งเคยไปอาศัยพระตาเช่นกัน) ให้ดำรงตำแหน่งอุปราช ส่วนพระตาและพระวอนั้นได้ทรงแต่งตั้งให้เป็นเสนาบดีและให้มีบรรดาศักดิ์ เป็นพระ ทำให้พระตาและพระวอไม่พอใจเป็นอย่างมาก จึงได้อพยพไพร่พลหนีจากนครเวียงจันทน์ ข้ามลำน้ำโขงไปตั้งเมืองใหม่ขึ้นที่หนองบัวลำภูและเรียกชื่อเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่นี้ว่า “เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน” โดยความเป็นจริง “เมืองหนองบัวลำภู” เป็นเมืองที่ตั้งมาก่อนแล้วมีเจ้าปกครอง มาเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคน เช่น เจ้าปางคำก็เคยเป็นเจ้าปกครองเมืองหนองบัวลำภูคนหนึ่ง

สาเหตุสำคัญที่พระตา พระวอ ต้องอพยพไพร่ออกจากนครเวียงจันทน์มาตั้งเมืองใหม่ที่หนองบัวลำภู (อาจเป็นการซ่อมแซมให้แข็งแรง สร้างค่ายคู ประตูหอรบเพื่อเป็นการป้องกันภัยรุกรานจากพระเจ้าสิริบุญสารผู้ครองนครเวียงจันทน์ก็ได้) มีหลายประการด้วยกัน คือ

- 1) พระเจ้าสิริบุญสาร ทรงตั้งพระอนุชาเป็นอุปราช และตั้งพระตา พระวอเป็นเสนาบดี พระตา พระวอ จึงมีความโหม่นัสที่มีได้เป็นอุปราชดังประสงค์
- 2) มีคนยุยงพระเจ้าสิริบุญสารให้ระแวงพระทัยว่า พระตา พระวอ คิดเป็นกบฏ จะชิงราชสมบัติ
- 3) พระเจ้าสิริบุญสารได้อาหหลานพระตา พระวอ ไปไว้ในพระราชสำนัก ภายหลังทรงมีแนวคิดที่จะให้พระตา พระวอส่งบุตรสาวให้ไปเป็น “ห้าม” แต่พระวอไม่ยินยอมจึงไม่พอพระทัย
- 4) พระเจ้าสิริบุญสารทรงอยู่ในวัยหนุ่ม บางครั้งประพฤติกกรรมไม่เหมาะสม พระตา พระวอ เคยเอาใจใส่ตักเตือนอยู่เสมอแต่ไม่บรรลุผล จึงไม่พอใจในวิธีการปกครองของพระเจ้าสิริบุญสาร (ระลึก ธาณี. 2346 : 1-2)

เมื่อพระเจ้าสิริบุญสารทราบเรื่องการอพยพของพระตา พระวอ จึงให้แสนท้าวพระยาไปห้าม แต่ก็ไม่ได้ผลพระเจ้าสิริบุญสารจึงให้ยกทัพมาตีพระตา พระวอ ทั้งสองฝ่ายสู้รบกันอยู่ 3 ปี ก็ไม่สามารถเอาชนะกันได้พระตา พระวอ เห็นว่ากำลังของตนน้อยกว่าคงจะต้านทานไว้ไม่นาน จึงได้ แต่งเครื่องราชบรรณาการไปอ่อนน้อมต่อพม่าและขอกำลังทัพพม่ามาช่วยฝ่ายพม่าได้แต่งตั้ง มอกระแงะเป็นแม่ทัพยกกองทัพพม่ามาช่วยพระตา พระวอสู้รบกับกองทัพเวียงจันทน์

เมื่อพระเจ้าสิริบุญสารทราบว่ากองทัพพม่าจะช่วยพระตา พระวอ ทำสงครามกับนครเวียงจันทน์ จึงจัดแต่งเครื่องราชบรรณาการให้แสนท้าวพระยาไปดักรอกกองทัพพม่าพุดจาเกลี้ยกล่อมให้เขาเป็นพวก ซึ่งในที่สุดมอกระแงะก็ช่วยพระเจ้าสิริบุญสารรบกับกองทัพพระตา พระวอ พระตาพระวอมีกำลังน้อยกว่า แม้จะไพร่พลสู้รบอย่างเต็มกำลังความสามารถ แต่ก็ไม่สามารถต้านทานกองทัพของนครเวียงจันทน์ไว้ได้ พระตาซึ่งเป็นผู้นำรบถูกฆ่าตายในที่รบ

เมื่อไม่มีพระตาแล้ว พระวอเป็นผู้นำคงคิดว่าหากอยู่ที่หนองบัวลำภูต่อไปคงจะถูก รุกรานจากกองทัพนครเวียงจันทน์อีก จึงได้พาไพร่พลอพยพหนีภัยสงครามไปอาศัยที่บ้านดู่ บ้านแก ตำบลเวียงดอนกอง อันเป็นอาณาเขตของเมืองนครจำปาศักดิ์ซึ่งมีพระเจ้าองค์หลวง ไชยกุมารเป็นเจ้าของ เหตุการณ์นี้คงเกิดขึ้นหลายปี พ.ศ. 2313 หรือต้นปี พ.ศ. 2314 เพราะถ้าคิดระยะทางจากเมืองหนองบัวลำภูถึง นครจำปาศักดิ์ก็ประมาณ 600 กิโลเมตรเศษ การเดินทางในช่วงระยะนั้นมีไพร่พลจำนวนมากใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5-6 เดือน และ การเดินทางคงอาศัยแนวทางฝั่งแม่น้ำพอง แม่น้ำชี และแม่น้ำมูลเป็นหลัก

พ.ศ. 2314 เมื่อพระเจ้าสิริบุญสารทราบข่าวพระวอได้อพยพไปอยู่ที่เวียงดอนกลาง แขวงเมืองนครจำปาศักดิ์ ก็แต่งตั้งให้อุปราชคุมกองทัพมาโจมตีพระวออีก เมื่อความทราบถึง พระเจ้าองค์หลวงไชยกุมาร จึงมีพระอักษรถึงพระเจ้าสิริบุญสารขอโทษให้แก่พระวอ พระเจ้า สิริบุญสารคงคำนึงความไมตรีระหว่างนครเวียงจันทน์กับนครจำปาศักดิ์ จึงสั่งให้อุปราช ยกกองทัพกลับพระวอและไพร่พลจึงปลอดภัยจากสงครามครั้งหนึ่ง

ต่อมาพระวอเกิดขัดใจกับพระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารเกี่ยวกับการสร้างเมืองใหม่ พระวอ จึงอพยพครอบครัวไพร่พลจากเมืองดอนกอง แขวงเมืองจำปาศักดิ์ไปตั้งหลักแหล่ง อยู่ที่ดอนมดแดง แล้วมีใบบอกไปเมืองนครราชสีมาเพื่อขอเป็นข้าขอบขัณฑสีมาของพระเจ้า กรุงธนบุรี

เมื่อพระเจ้าสิริบุญสารทราบเหตุจึงได้แต่งตั้งให้พระยาสุโข คุมกองทัพนครเวียงจันทน์มาตี พระวอ อีกครั้งหนึ่ง (ประมาณ พ.ศ. 2319) พระวอเห็นว่าคงสู้กองทัพของนครเวียงจันทน์ไม่ได้ จึงอพยพครอบครัวไพร่พลกลับไปเวียงดอนกองอีกครั้งหนึ่งและขอกำลังช่วยเหลือจากพระเจ้าองค์ หลวงไชยกุมาร แต่คราวนี้พระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือพระวอจึงพ่าย แพ้ต่อกองทัพนครเวียงจันทน์พระวอถูกจับได้และถูกประหารชีวิต

เมื่อขาดผู้นำ คือ พระตา ที่เสียชีวิตในการรบที่หนองบัวลำภูและพระวอที่ถูกประหาร ชีวิตที่เวียงดอนกองแล้ว ท้าวคำผงก็เป็นผู้นำมีหน้าที่รับผิดชอบครอบครัวไพร่พลที่มีทั้งหมดให้ อยู่รอดและปลอดภัยจึงมีใบบอกไปทูลพระเจ้านครราชสีมา เพื่อความช่วยเหลือแต่ทาง กรุงธนบุรี ก็ไม่ได้ดำเนินการโดยทันที คงเนื่องเพราะในขณะเวลาดังกล่าวกรุงธนบุรีกำลัง ติดพันการต่อสู้รบกับพม่าในคราวที่ อะแซห่วนก็ตีเมืองพิษณุโลกก็เป็นไป

ครั้งถึง พ.ศ. 2321 พระเจ้ากรุงธนบุรีจึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยามหากษัตริย์ศึก และเจ้าพระยาสุระสีห์ยกกองทัพมาตีเมืองจำปาศักดิ์ แล้วจึงเลยไปตีเมืองนครพนม หนองคายและนครเวียงจันทน์ ไว้ได้อีกด้วย พระเจ้าสิริบุญสารหนีไปตั้งเมืองคำเกิด เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกจึงแต่งตั้งให้พระยาสุโข เป็นผู้รั้งครองนครเวียงจันทน์ต่อมาจากสงครามนี้ประเทศไทย จึงได้เมืองในบริเวณภาคอีสาน (ในปัจจุบัน) ไว้ในอำนาจเกือบทั้งหมด เมื่อจัดการให้หัวเมืองในภูมิภาคไว้ได้ในอำนาจทั้งหมดแล้ว เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกและเจ้าพระยาสุระสีห์ก็นำกำลังกองทัพกลับกรุงธนบุรีและได้นำพระแก้วมรกตและพระบางกลับด้วย พร้อมกันนั้นก็นำพระองค์หลวงไชยกุมารเข้าไปกราบถวายพระเจ้ากรุงธนบุรีด้วย ทั้งนี้คงในคราวประมาณกลางปี พ.ศ. 2322 หลังจากพระเจ้ากรุงธนบุรีก็โปรดเกล้าฯ ให้พระยาองค์หลวงไชยกุมารกลับไปครองเมืองจำปาศักดิ์ตามเดิม

พระเจ้ากรุงธนบุรี
(พระเจ้าตากสินมหาราช)

ในราว พ.ศ. 2322 (คงประมาณหลายปี กล่าวคือ หลังจากพระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารกลับไปครองนครจำปาศักดิ์ตามเดิมแล้ว) ก็ทรงมีความเห็นว่าท้าวคำผงเป็นผู้มีครอบครัวไพร่พลในการปกครองมาก ประกอบกับมีความเกี่ยวข้องกันในฐานะที่เป็นหลานชาย เพราะท้าวคำผงได้นางต้อยบุตรสาวของอุปราชธรรมเทโวเป็นภรรยา จึงได้ขอพระบรมราชานุญาตจากพระเจ้ากรุงธนบุรี ตั้งให้ท้าวคำผงเป็นพระประทุมสุรราชนายกองใหญ่ ควบคุมครอบครัวไพร่พลขึ้นตรงต่อเมืองจำปาศักดิ์ โดยให้ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่เวียงดอนกลาง แขวงนครจำปาศักดิ์เช่นเดิม ซึ่งพระเจ้ากรุงธนบุรีก็มีพระบรมราชานุญาต ตามประสงค์

จึงนับได้ว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2322 เป็นต้นมา ท้าวคำผงหรือพระประทุมสุรราชก็มีฐานะเป็นผู้นำกองกำลังไพร่พลหรือทำหน้าที่เป็นเหมือนเจ้าเมือง

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชปฐมกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ทรงมีพระบรมราโชบายให้ตั้งเมืองมากขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการรวบรวมไพร่บ้านพลเมืองที่กระจายอยู่ให้ปักแผ่นเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ผู้ใดรวบรวมไพร่พลได้มากก็อนุญาตให้ตั้งชุมชนเหล่านั้นขึ้นเป็นเมืองและตั้งผู้นำชุมชนขึ้นเป็นเจ้าเมืองและได้ผลประโยชน์ตอบแทน ฉะนั้นจึงมีผู้พยายามตั้งเมืองเป็นจำนวนมากคงด้วยเหตุดังกล่าวใน พ.ศ. 2329 พระประทุมสุรราชจึงได้อพยพไพร่พลมาสร้างบ้านเมืองขึ้นที่บริเวณลำห้วยแจระแม อันเป็นบริเวณบ้านท่าบ่อปัจจุบัน

พ.ศ. 2334 ขณะที่พระประทุมสุรราชกำลังสร้างบ้านสร้างเมืองให้มั่นคงเป็นปักแผ่นอยู่นั่นเอง ก็เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นที่นครจำปาศักดิ์ กล่าวคือ อ้ายเชียงแก้ว ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านเขาโอง แขวงเมืองโขง ได้ตั้งตนขึ้นเป็นผู้วิเศษมีผู้นับถือมากติดก่อการกบฏ ยกกำลังเข้าตีเมืองนครจำปาศักดิ์ ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวพระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารเจ้าเมืองจำปาศักดิ์กำลังล้มป่วยหนัก ไม่คิดที่จะต่อสู้และถึงแก่กรรมในขณะอายุได้ 81 ปีอ้ายเชียงแก้วจึงสามารถตีเมืองจำปาศักดิ์ได้โดยง่าย

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงทราบสาเหตุจึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าเมืองนครราชสีมา (ทองอิน) เมื่อครั้งยังเป็นพระพรหมยกกระบัตตยกกำลังกองทัพเมืองนครราชสีมาไปปราบกบฏอ้ายเชียงแก้ว แต่ในขณะที่กองทัพเมืองนครราชสีมายังไม่ถึง พระประทุมสุรราชจากบ้านห้วยแจระแมและท้าวฝ่ายหน้าที่ตั้งกองกำลังไพร่พลอยู่ ณ บริเวณบ้านสิงห์ท่า (บริเวณอำเภอเมืองยโสธรในปัจจุบัน) ได้พร้อมกันยกกองกำลังไพร่พลไปตีอ้ายเชียงแก้วทั้งสองฝ่ายสู้รบกันที่บริเวณแก่งตะนะ กองทัพอ้ายเชียงแก้วแตกพ่ายไป อ้ายเชียงแก้วถูกจับได้และถูกประหารชีวิต

คงเนื่องเพราะความดีความชอบในการปราบกบฏอ้ายเชียงแก้วประการหนึ่ง ประกอบกับชุมชนบ้านห้วยแจระแมของพระปฐมสุรราช มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น และมีไพร่พลเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งท้าวฝ่ายหน้า (น้องชายท้าวคำผง) เป็นเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์สืบต่อจากพระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารในฐานะที่เป็นเมืองประเทศราชไทยเมื่อวันพฤหัสบดี แรม 10 ค่ำ เดือน 10 จ.ศ. 1153 (พ.ศ. 2334) และหลังจากนั้นไม่นานก็โปรดเกล้าฯ ให้อยกฐานะบ้านห้วยแจระแมขึ้นเป็นเมืองอุบลราชธานีพร้อมกัน โปรดเกล้าฯ ให้พระปฐมสุรราชเป็น “พระปฐมวราชสุริยวงษ์” เจ้าเมืองอุบลราชธานีตั้งปรากฏในเอกสาร พระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้ท้าวคำผงเป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานีความว่า

“...ด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้พานพิภพกรุงเทพพระมหานคร ศรีอยุธยา มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งให้พระปฐมเป็นพระปฐมวราชสุริยวงษ์ ครองเมืองอุบลราชธานีศรีวะนาไลประเทศราชเศกให้ ณ วันที่ 2๓ 8 ค่ำ จุลศักราช 1154 ปีชวดจัตวาศก...”

(ที่มา : หอพระสมุดวชิรญาณ จดหมายเหตุรัชกาลที่ 1 จ.ศ. 1154 (พ.ศ. 2335) เลขที่ 2 เรื่อง เศกเจ้าประเทศราชออกไปครองเมืองต่างๆ มีเมืองหลวงพระบาง เป็นต้น จ.ศ.1154 (พ.ศ. 2335) – จ.ศ. 1172 (พ.ศ. 2353))

พระปฐมวราชสุริยวงษ์ (จ้าวคำผง ณ อุบล)

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. ท้าวคำผงและเครือญาติอันประกอบด้วย พระตาผู้เป็นบิดาและบุตรชายอีก 3 คน
อพยพครอบครัวไพร่พลมาตั้งเมืองใหม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

.....
.....

2. เมืองที่ท้าวคำผงและเครือญาติอันประกอบด้วย พระตาผู้เป็นบิดาและบุตรชายอีก
3 คน อพยพมาตั้งใหม่ชื่อเมืองว่าอย่างไร

ตอบ

.....
.....

3. เมื่อพระตาเสียชีวิตแล้วพระวอซึ่งได้ขึ้นเป็นผู้นำคนต่อไปอพยพครอบครัวไพร่พล
ไปอยู่ที่ใด

ตอบ

.....
.....

4. พระวอเสียชีวิตด้วยเหตุผลอะไร และใครเป็นผู้นำคนต่อไป

ตอบ

.....
.....

5. เวียงดอน หรือ ปัจจุบันคืออำเภอใดของ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอบ

.....
.....

แบบฝึกหัดที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (✓) และเครื่องหมาย (✗) ใส่หน้า
ข้อความต่อไปนี้ (10 คะแนน)

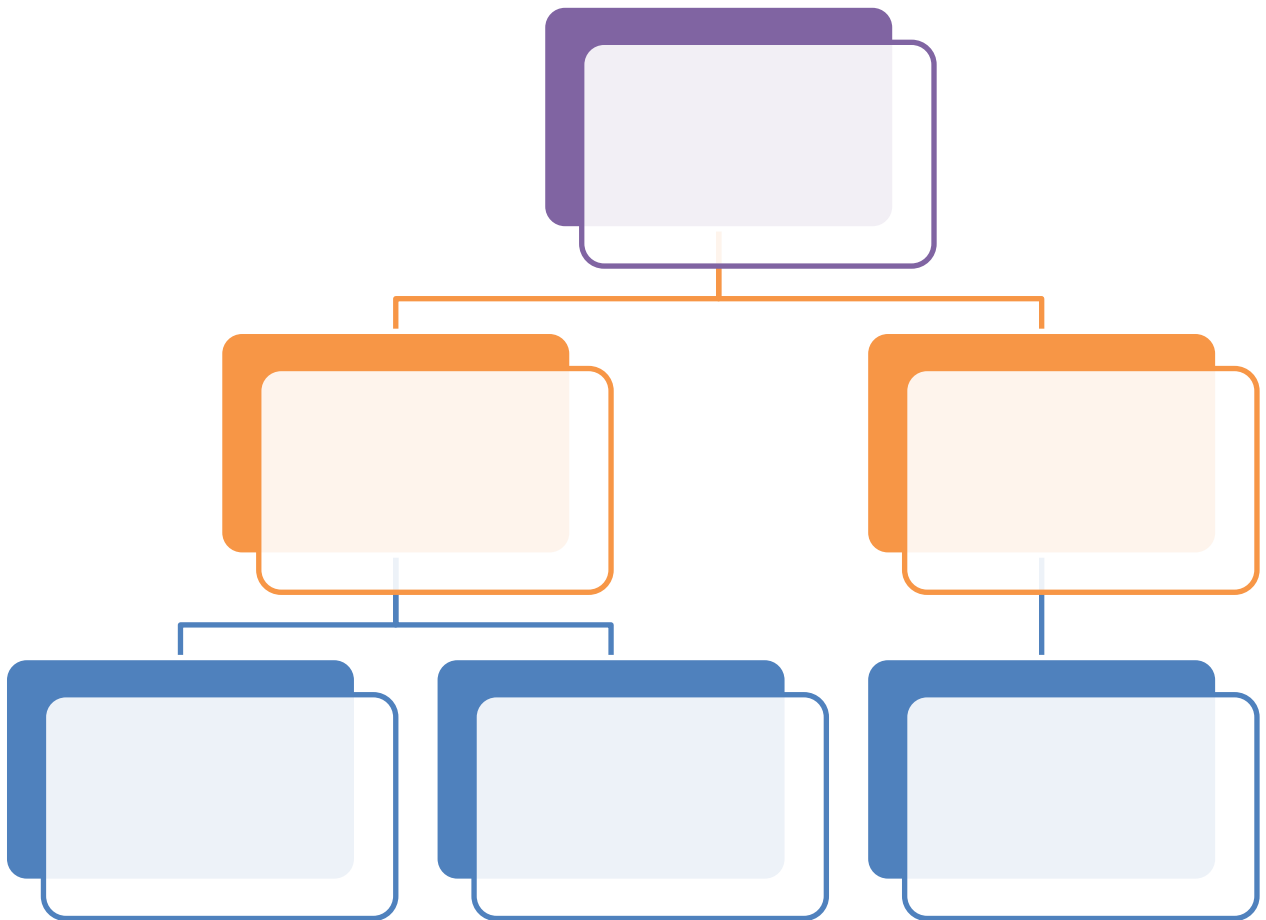
- 1) เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกแต่งตั้งให้พระยาสุโข เป็นผู้ครองนครเวียงจันทน์และ
ได้เมืองในบริเวณภาคอีสานไว้ครอบครองทั้งหมด จากการทำสงครามคราวนั้น
- 2) นางต๋อยบุตรสาวของอุปราชธรรมเทโวเป็นภรรยาของพระยาองค์หลวงไชยกุมาร
- 3) ท้าวคำผงหรือพระประทุมวรราชเป็นผู้นำกองกำลังไพร่พลหรือทำหน้าที่
เป็นเหมือนเจ้าเมือง
- 4) อ่างเชียงแก้ว ตั้งตนขึ้นเป็นผู้วิเศษมีผู้นับถือมากคิดก่อการกบฏ ยกกองกำลังเข้าตี
เมืองนครจำปาศักดิ์
- 5) เจ้าเมืองนครราชสีมา (ทองอิน) เป็นผู้ประหารชีวิตอ้ายเชียงแก้ว
- 6) ผู้ประทานนาม “พระปฐมวรราชสุริยวงษ์” แก่ท้าวคำผง คือ พระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- 7) น้องชายท้าวคำผงเป็นเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์สืบต่อจากพระเจ้าองค์หลวง
ไชยกุมารในฐานะที่เป็นเมืองประเทศราชไทย
- 8) พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะบ้านห้วยแจระแม
ขึ้นเป็นเมืองอุบลราชธานี
- 9) อาณาเขตจังหวัดอุบลราชธานีในอดีต ด้านทิศใต้จะจากห้วยบังอี่ ซึ่งเป็นที่แบ่ง
เขตแดนระหว่างอำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอเมือง
มุกดาหาร
- 10) ในอดีตจังหวัดอุบลราชธานีประกอบด้วยดินแดนอันเป็น อาณาเขตของ
จังหวัดสุรินทร์

แบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดการก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี
(10 คะแนน)

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
แล้วกาเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

- เมื่อขาดผู้นำอย่างพระตา เนื่องจากถูกประหารชีวิตผู้ใดขึ้นเป็นผู้นำไพร่พลครอบครัวต่อไป
 - พระวอ
 - ท้าวฝ่ายหน้า
 - ท้าวคำผง
 - ท้าวทิศพรหม
- ผู้ประทานนาม “พระประทุมวรราชสุริยวงษ์” แก่ท้าวคำผง คือผู้ใด
 - พระเจ้าองค์หลวงไชยกุมาร
 - พระเจ้ากรุงธนบุรี
 - พระเจ้าสิริบุญสาร
 - พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- บิดาของพระประทุมวรราชสุริยวงษ์ หรือท้าวคำผง คือผู้ใด
 - พระวอ
 - พระตา
 - พระเจ้าสิริบุญสาร
 - หลวงไชยกุมาร
- หลังจากที่พระตาถูกประหารชีวิตแล้ว ผู้นำไพร่พลได้อพยพครอบครัวไปอยู่ที่ใด
 - นครราชสีมา
 - นครพนม
 - เมืองอุบลราชธานี
 - นครจำปาสัก
- พระประทุมวรราชสุริยวงษ์ หรือท้าวคำผง ได้ขึ้นเป็นผู้นำครอบครัวไพร่พลต่อจากผู้ใด
 - พระวอ
 - พระตา
 - ท้าวฝ่ายหน้า
 - ท้าวทิศพรหม

6. เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ปัจจุบันคือจังหวัดใดของภาคอีสาน
 - ก. จังหวัดหนองบัวลำภู
 - ข. จังหวัดหนองคาย
 - ค. จังหวัดอุบลราชธานี
 - ง. จังหวัดบึงกาฬ

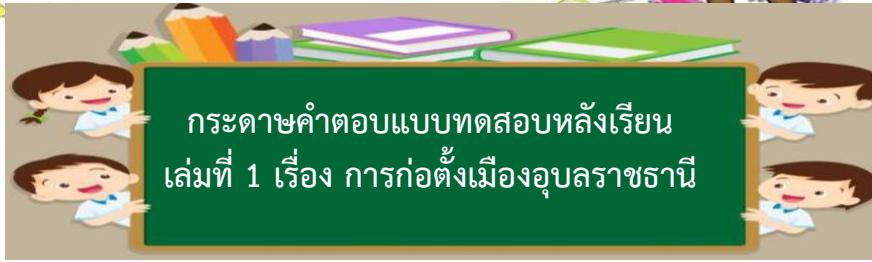
7. หลังจากปราบอ้ายเชียงแก้วแล้ว ผู้ครองเมืองนครจำปาสักคือใคร
 - ก. พระยาไชยราชสุริยวงศ์ขัตติยราช
 - ข. พระยาสุรเดโชวิเศษฤทธิ์
 - ค. พระประทุมวรราชสุริยวงศ์
 - ง. พระยาสุโผ

8. เดิมที่ตั้งของเมืองอุบลราชธานีตั้งอยู่ที่ใด
 - ก. บ้านท่าบ่อ
 - ข. บ้านห้วยแจระแม
 - ค. บ้านสิงห์ท่า
 - ง. บ้านเวียงดอนกอง

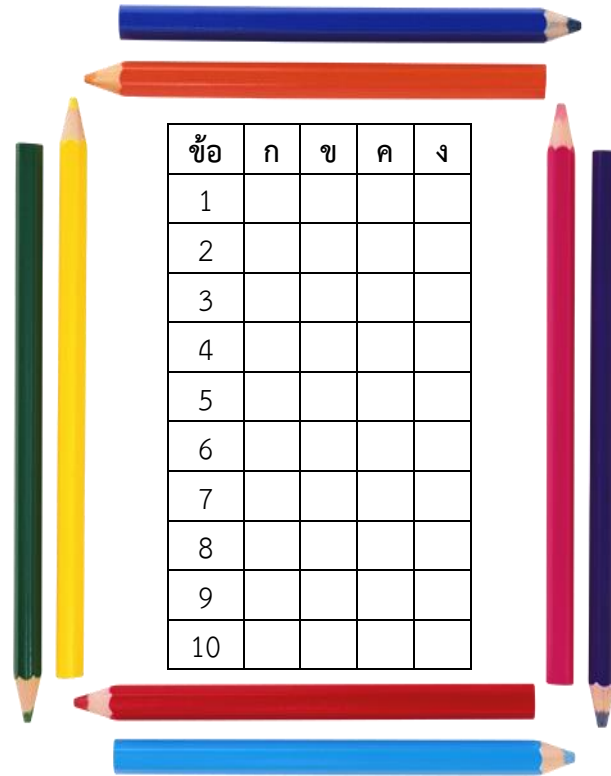
9. เมื่อพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ หรือท้าวคำผง ขึ้นเป็นผู้นำครอบครัวไพร่พลแล้ว ได้อพยพไปที่ใด
 - ก. บ้านท่าบ่อ
 - ข. บ้านห้วยแจระแม
 - ค. บ้านสิงห์ท่า
 - ง. บ้านเวียงดอนกอง

10. เมืองที่พระตาตั้งขึ้นใหม่หลังจากที่ย้ายไพร่พลครอบครัวมาจากนครเวียงจันทร์ ชื่อเมืองว่าอะไร
 - ก. เมืองหนองบัวลำภู
 - ข. เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน
 - ค. เมืองอุบลราชธานี
 - ง. นครจำปาสัก

ชื่อชั้น เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนเต็ม	ผลการประเมิน	คิดเป็นร้อยละ
ตอบถูกได้ 1	10		
ตอบผิดได้ 0			

ผู้ตรวจ.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. ท้าวคำผงและเครือญาติอันประกอบด้วย พระตาผู้เป็นบิดาและบุตรชายอีก 3 คน
อพยพครอบครัวไพร่พลมาตั้งเมืองใหม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

พระเจ้าสิริบุญสาร ทรงตั้งพระอนุชาเป็นอุปราช และตั้งพระตา พระวอ
เป็นเสนาบดี พระตา พระวอ จึงมีความโหม่นกล้าที่ได้เป็นอุปราชตั้งประสงค์

2. เมืองที่ท้าวคำผงและเครือญาติอันประกอบด้วย พระตาผู้เป็นบิดาและบุตรชายอีก 3 คน
อพยพมาตั้งใหม่ชื่อเมืองว่าอย่างไร

ตอบ

เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน

3. เมื่อพระตาเสียชีวิตแล้ว พระวอซึ่งได้ขึ้นเป็นผู้นำคนต่อไปอพยพครอบครัวไพร่พลไปอยู่ที่
ใด

ตอบ

เวียงดอนกอง แขวงเมืองจำปาศักดิ์

4. พระวอเสียชีวิตด้วยเหตุผล และใครเป็นผู้นำคนต่อไป

ตอบ

ถูกประหารชีวิต

5. เวียงดอนกอง หรือ ปัจจุบันคืออำเภอใดของ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอบ

อำเภอดอนมดแดง

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (✓) และเครื่องหมาย (✗) ใส่หน้าข้อความต่อไปนี้

- ✓ 1) เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกแต่งตั้งให้พระยาสุโข เป็นผู้ครองนครเวียงจันทน์ และได้เมืองในบริเวณภาคอีสานไว้ครอบครองทั้งหมด จากการทำสงครามคราวนั้น
- ✗ 2) นางต๋อยบุตรสาวของอุปราชธรรมเทโวเป็นภรรยาของพระยาองค์หลวงไชยกุมาร
- ✓ 3) ท้าวคำผงหรือพระประทุมสุรราชเป็นผู้นำกองกำลังไพร่พลหรือทำหน้าที่เป็นเหมือนเจ้าเมือง
- ✓ 4) อ่างเชียงแก้ว ตั้งตนขึ้นเป็นผู้วิเศษมีผู้นับถือมากคิดก่อการกบฏ ยกกองกำลังเข้าตีเมืองนครจำปาศักดิ์
- ✗ 5) เจ้าเมืองนครราชสีมา (ทองอิน) เป็นผู้ประหารชีวิตอ้ายเชียงแก้ว
- ✓ 6) ผู้ประทานนาม “พระปฐมวราชสุริยวงษ์” แก่ท้าวคำผง คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- ✓ 7) น้องชายท้าวคำผงเป็นเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์สืบต่อจากพระเจ้าองค์หลวงไชยกุมารในฐานะที่เป็นเมืองประเทศราชไทย
- ✓ 8) พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะบ้านห้วยแจระแม ขึ้นเป็นเมืองอุบลราชธานี
- ✗ 9) อาณาเขตจังหวัดอุบลราชธานีในอดีต ด้านทิศใต้จะจากห้วยบังอี่ ซึ่งเป็นที่แบ่งเขตแดนระหว่างอำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอเมืองมุกดาหาร
- ✗ 10) ในอดีตจังหวัดอุบลราชธานีประกอบด้วยดินแดนอันเป็น อาณาเขตของ จังหวัดสุรินทร์

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดการก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี (10 คะแนน)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑		×		
๒		×		
๓	×			
๔			×	
๕	×			
๖			×	
๗	×			
๘		×		
๙	×			
๑๐				×

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานี

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑	×			
๒				×
๓		×		
๔				×
๕	×			
๖	×			
๗	×			
๘		×		
๙				×
๑๐		×		

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานีจากอดีตสู่ปัจจุบัน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการฝ่ายประมวลและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน
เฉลิมพระเกียรติพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทาง
ประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดอุบลราชธานี. กรมศิลปากร :
กรุงเทพฯ:

บำเพ็ญ ณ อุบล. อุบลราชธานี 200 ปี. ชวนพิมพ์ : กรุงเทพฯ : 2535.

ระลึก ธาณี. 2537. อุบลราชธานีในอดีต. ยงสวัสดิ์การพิมพ์ : อุบลราชธานี :

_____ 2552. อุบลราชธานี เมืองนักปราชญ์. ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป : อุบลราชธานี:

วิโรจน์ เอี่ยมเจริญ. 2545. ไทยแลนด์แอตลาส. อักษรเจริญทัศน์ : กรุงเทพฯ:

